

ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА В СИСТЕМІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Штепа А. А., студентка 3 курсу навчально-наукового інституту фінансів, економіки та менеджменту

Неділько А. І., ст. викл. секції державного управління і права каф. фінансів і банківської справи

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

На сучасному етапі розвитку України пріоритетним напрямом є реформування системи публічного управління, зокрема системи місцевого самоврядування. Процеси реформування місцевого самоврядування потребують більшого та активнішого залучення широких верств суспільства до управління розвитком своїх громад. Таке залучення громадян необхідне для становлення інститутів громадянського суспільства, оптимізація системи місцевого самоврядування, зміни на регіональному рівні управління тощо [1, с. 5].

В основі реформування системи місцевого самоврядування пріоритетним напрямком є процес децентралізації влади, тобто передача повноважень та фінансів від державної влади якнайближче до людей – органам місцевого самоврядування [3]. В свою чергу процеси децентралізації висувають нові вимоги до якості та результативності діяльності посадових осіб місцевого самоврядування, що безпосередньо позначається на рівні соціально-економічного розвитку як окремих територій, так і країни в цілому. В таких умовах економіка окремого регіону розглядається не лише як частина загального національного господарського комплексу країни, а як самостійна цілісна система, яка повинна включати в себе ресурсний потенціал, зокрема виробничі, фінансові, людські ресурси та власні цілі розвитку наявного потенціалу [2, с.9].

Враховуючи вимоги сучасності та процеси реформування державного управління та місцевого самоврядування, особливого значення набуває забезпечення економічного зростання на регіональному рівні, зокрема на рівні об'єднаних територіальних громад, так як вони є основою розвитку місцевого самоврядування та регіону в цілому. В сучасних умовах роль держави як головного суб'єкта на місцевому рівні значно зменшується, найбільше це зменшення виражається в місцевій економіці, прийнятті управлінських рішень на місцях та іншими питаннями які відносяться до компетенції територіальних громад. В той же час територіальним громадам надається більша роль в даних питаннях та інколи навіть з питань міжнародних економічних відносин, якщо це стосується розвитку територіальної громади. Задля досягнення успіху органи влади на місцях, які прагнуть поліпшити добробут своїх громад, мають усвідомлювати, що задля цього їх дії повинні бути більш продуманими, стратегічними, планованими, амбітними та інноваційними.

Якщо проаналізувати досвід зарубіжних країн, то можна відмітити, що за останні 50 років у розвинутих країнах світу відбулися суттєві зміни в

практиці планування розвитку територіальних громад (місцевого розвитку), і ці зміни стосуються трьох основних напрямків:

1. Змінилися рівні відповідальності влади за здійснення планування розвитку територій. Територіальні громади взяли практично всю відповідальність на себе за місцеву ситуацію, за рівень якості праці, навчання, відпочинку та життя у громаді.

2. Змінилася методологія здійснення процесу управління місцевим розвитком. Уся діяльність громад підпорядкована стратегії, яка створюється, виконується і реалізовується громадою через перманентну плановану проектну діяльність, підпорядковану стратегії.

3. Відбулася зміна суб'єкта управління. Територіальні громади через партнерство та міжмуніципальне співробітництво почали самостійно розширювати простір свого впливу в регіоні, створюючи місцеві фактори конкурентних переваг, формуючи спільні проекти для зростання конкурентоспроможності (транспортні коридори, індустріальні парки, публічно приватні партнерства, кластери, тощо) [4, с.3].

Провідна роль у загальному спрямуванні місцевого розвитку, у визначенні його цілей та завдань належить органам місцевого самоврядування як колективним представникам інтересів територіальної громади. Саме на них Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» [5] покладено зобов'язання забезпечити збалансований розвиток підлеглої їм території, ефективне використання природних, трудових, фінансових ресурсів. У таких умовах органи місцевої влади повинні самостійно розуміти особливості динаміки економічного розвитку, володіти необхідними знаннями, інформацією, навичками та досвідом, щоб забезпечити більшу конкурентоспроможність своїх громад у світі нових реалій.

Кожна об'єднана територіальна громада має самостійно розв'язувати питання місцевого розвитку – створення нових робочих місць, збільшення зайнятості населення, залучення інвестицій, зростання доходів місцевих бюджетів, покращення якості життя, розвиток благоустрою та інфраструктури. Таким чином за допомогою процесів реформування територіальна громада стає первинним суб'єктом місцевого самоврядування і саме їй належать фундаментальні права місцевого самоврядування, і саме вона, через встановлені законом правила й процедури, формує систему органів місцевого самоврядування і є власником майна. Щоб ці повноваження громади могли бути повноцінно реалізовані, громада повинна мати, крім спільного простору проживання, ще й цілий ряд інших спільних інтересів: інфраструктуру, потребу в послугах певної якості та їх задоволенні, відчувати свою визначальну роль у виробленні місцевої політики тощо [6].

Розуміння територіальної громади як основи місцевого самоврядування концентрує в собі ціннісну характеристику місцевого самоврядування як складного, багатогранного соціального та правового явища, його місце та значення в громадському та конституційному механізмі, орієнтує на забезпечення поточної управлінської взаємодії, на регулювання зовнішніх сторін місцевого самоврядування (виділення територіальних громад як

первинних суб'єктів самоврядування, встановлення чітких просторових меж компетенції місцевого самоврядування, розподіл прав місцевих колективів та органів місцевого самоврядування як похідних від них суб'єктів – правопредставників своїх громад).

Отже, можемо зробити висновок, що територіальна громада є первинним та основним елементом системи місцевого самоврядування, порівняно з іншими її елементами, такими як представницькі органи місцевого самоврядування, їх виконавчі органи та посадові особи, органи самоорганізації населення тощо. Саме територіальна громада покликана на забезпечення потреб та захист інтересів жителів адміністративно-територіальної одиниці (регіону) на якій вона знаходиться.

Література:

1. Берданова О. В., Вакуленко В. М., Гринчук Н. М., Колтун В. С., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Управління розвитком об'єднаних територіальних громад на засадах громадської участі: навч. посіб. / [О. В. Берданова, В. М. Вакуленко, Н. М. Гринчук, В. С. Колтун, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук] – К. : – 2017. – 129 с.
2. Борщ Г. А., Вакуленко В. М., Гринчук Н. М., Дехтяренко Ю. Ф., Ігнатенко О. С., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф., Юзефович В. В. Ресурсне забезпечення об'єднаної територіальної громади та її маркетинг: навч. посіб. / [Г. А. Борщ, В. М. Вакуленко, Н. М. Гринчук, Ю. Ф. Дехтяренко, О. С. Ігнатенко, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук, В. В. Юзефович] – К. : – 2017. – 107 с.
3. Децентралізація дає можливості [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/about>
4. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Г. Васильченко, І. Парасюк, Н. Єременко / Асоціація міст України – К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. – 256 с.
5. Про добровільне об'єднання територіальних громад: закон України 05.02.2015 р. №157-VIII, ост. ред. від 13.01.2016 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
6. Ткачук А.Ф. Діяльність органів місцевого самоврядування та депутатів сільської, селищної, міської ради (навчальний модуль) / Анатолій Ткачук. – К. : ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 80 с.

A PARADOX OF STATE STRATEGIC PLANNING AND REGIONAL DEVELOPMENT AS A PROBLEM OF PUBLIC ADMINISTRATION

Ali H. Khalife, mayor of the town Sarafand (Lebanon)

postgraduate student of Management and Public Administration Department

Tetiana V. Bielska, Doctor of Science in Public Administration, Associate Professor of Management and Public Administration Department

O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

A possible difference in needs between regional groups and a community create a paradox of state strategic planning and successful regional development.